

Streszczenie

Przedmiotem niniejszej rozprawy doktorskiej jest wielowymiarowa analiza zjawiska nielegalnego przekraczania granicy państwowej w kontekście migracji, ujmowanego zarówno z perspektywy prawnokarnej, jak i kryminologicznej. Punktem wyjścia badań stały się wydarzenia na granicy polsko-białoruskiej, które od 2021 roku przybrały formę skoordynowanej operacji o cechach wojny hybrydowej, z wykorzystaniem presji migracyjnej jako narzędzia destabilizacji państwa. Celem pracy jest ocena skuteczności obowiązujących regulacji prawa karnego w przeciwdziałaniu procederowi nielegalnej migracji oraz działalności zorganizowanych grup przestępczych. Analizie poddano także uwarunkowania geopolityczne, systemowe i instytucjonalne, które determinują skuteczność działań państwa w tym obszarze. W rozprawie zastosowano interdyscyplinarne podejście metodologiczne, łącząc analizę dogmatycznoprawną z badaniami empirycznymi, w tym przeglądem orzecznictwa sądowego i dokumentów instytucji międzynarodowych. Praca została podzielona na dziesięć rozdziałów, obejmujących m.in. genezę i typologię migracji, regulacje krajowe i międzynarodowe, analizę orzecznictwa, etiologię zjawiska, strukturę grup przemytniczych oraz zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego. Wnioski z badań wskazują na istotne braki w obowiązujących przepisach prawa, niedostateczne przygotowanie organów ścigania do reagowania na zagrożenia o charakterze transgranicznym, a także konieczność zmian legislacyjnych *de lege ferenda*. Szczególną uwagę poświęcono zjawisku instrumentalizacji migracji, stanowiącemu nową formę oddziaływania państw autorytarnych na suwerenność państw członkowskich UE.

